

Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων στα οποία χρησιμοποιούνται ως συστατικά προϊόντα με προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης (ΠΟΠ) ή προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις (ΠΓΕ)

(2010/C 341/03)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Πλαίσιο

Από το 1992, η Ευρωπαϊκή Ένωση αναπτύσσει ειδική πολιτική σε θέματα γεωγραφικών ενδείξεων για τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα ⁽¹⁾. Οι τρόποι επισήμανσης των τροφίμων που προορίζονται να διατεθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή καθώς και οι μέθοδοι διαφήμισής τους προβλέπονται στην οδηγία για την επισήμανση ⁽²⁾.

Η νομοθεσία σχετικά με τις προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης (ΠΟΠ) και τις προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις (ΠΓΕ) προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι οι καταχωρισμένες ονομασίες προστατεύονται έναντι άμεσης ή έμμεσης εμπορικής χρήσης για προϊόντα που δεν καλύπτονται από την καταχώριση, εφόσον τα εν λόγω προϊόντα είναι συγκρίσιμα με εκείνα που έχουν καταχωριστεί με τη συγκεκριμένη ονομασία ή εφόσον η εν λόγω χρήση αποτελεί εκμετάλλευση της φήμης της προστατευόμενης ονομασίας ⁽³⁾. Επιπλέον, σύμφωνα με την οδηγία για την επισήμανση, η επισήμανση ενός τροφίμου και η διαφήμισή του δεν πρέπει να οδηγούν σε πλάνη τον καταναλωτή, ιδίως ως προς τη φύση, την ταυτότητα, τις ιδιότητες και τη σύνθεση του εν λόγω τροφίμου ⁽⁴⁾.

Στο πλαίσιο αυτό, εάν η ενσωμάτωση ενός προϊόντος που φέρει ΠΟΠ ή ΠΓΕ σε τρόφιμο προσφέρει με φυσικό τρόπο σημαντική εμπορική διέξοδο για αυτά τα προϊόντα ποιότητας, είναι σκόπιμο να εξασφαλιστεί ότι κάθε αναφορά στην ενσωμάτωση αυτή, στην επισήμανση ενός τροφίμου, γίνεται καλόπιστα και δεν οδηγεί σε πλάνη τον καταναλωτή.

1.2. Κατευθυντήριες γραμμές

Στην ανακοίνωσή της σχετικά με την πολιτική ποιότητας των γεωργικών προϊόντων [COM(2009) 234], η Επιτροπή δεσμεύθηκε να καταρτίσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την επισήμανση και την διαφήμιση μεταποιημένων προϊόντων στα οποία χρησιμοποιούνται ως συστατικά προϊόντα με γεωγραφικές ενδείξεις.

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές έχουν στόχο να επεξηγήσουν τις νομοθετικές διατάξεις που ισχύουν στο πεδίο αυτό και να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να προσδιορίσουν το περιθώριο ευελιξίας που διαθέτουν. Αποβλέπουν κυρίως στην παρουσίαση της άποψης της Επιτροπής όσον αφορά:

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 510/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2006, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων (ΕΕ L 93 της 31.3.2006, σ. 12) καθώς και κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1898/2006 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 510/2006 (ΕΕ L 369 της 23.12.2006, σ. 1).

⁽²⁾ Οδηγία 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων (ΕΕ L 109, 6.5.2000, σ. 29).

⁽³⁾ Βλ. άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 510/2006.

⁽⁴⁾ Βλ. άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2000/13/ΕΚ.

— τις συνθήκες χρήσης ονομασιών καταχωρισμένων ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ στην επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων που περιέχουν ως συστατικά προϊόντα με αυτές τις ονομασίες,

— τις ορθές πρακτικές που εξασφαλίζουν ότι οι καταχωρισμένες ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ ονομασίες, τις οποίες φέρουν προϊόντα χρησιμοποιούμενα ως συστατικά τροφίμων, δεν χρησιμοποιούνται κατά τρόπο καταχρηστικό που θα είχε ως αποτέλεσμα να θιγεί η φήμη του προϊόντος ή να παραπλανηθεί ο καταναλωτής όσον αφορά τη σύσταση του μεταποιημένου προϊόντος.

Η εφαρμογή αυτών των κατευθυντηρίων γραμμών είναι προαιρετική.

Τα παραδείγματα που παρουσιάζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές έχουν αποκλειστικά επεξηγηματικό χαρακτήρα και δεν αντανακλούν περιστατικά ή διαφορές που έχουν γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή.

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν αποτελούν νομικά δεσμευτική ερμηνεία της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις ΠΟΠ και ΠΓΕ ούτε της οδηγίας για την επισήμανση. Όντως, αρμόδια για την ερμηνεία αυτή είναι αποκλειστικά το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και — για το αν η επισήμανση ορισμένων προϊόντων είναι τέτοιας φύσης ώστε να παραπλανά τον αγοραστή ή καταναλωτή ή το αν μια ονομασία πώλησης είναι πιθανώς παραπλανητική — τα εθνικά δικαστήρια ⁽⁵⁾.

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές ενδέχεται να αναθεωρηθούν.

2. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Βάσει των ανωτέρω θεωρήσεων, η Επιτροπή επιθυμεί να διατυπώσει στη συνέχεια σειρά συστάσεων οι οποίες αφορούν, αφενός, τις λεπτομέρειες χρησιμοποίησης ονομασιών καταχωρισμένων ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ και των αντίστοιχων ενδείξεων, συντηρήσεων ή συμβόλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην επισήμανση των τροφίμων που περιέχουν προϊόντα τα οποία φέρουν τις εν λόγω ονομασίες και, αφετέρου, τις προδιαγραφές των προϊόντων με καταχωρισμένη ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ ονομασία που χρησιμοποιούνται ως συστατικά τροφίμων.

2.1. Συστάσεις σχετικά με τη χρήση της καταχωρισμένης ονομασίας

1. Κατά την Επιτροπή, μια καταχωρισμένη ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ ονομασία μπορεί νομίμως να αναγράφεται στον κατάλογο των συστατικών ενός τροφίμου.

2. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ότι μια καταχωρισμένη ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ ονομασία επιτρέπεται να αναγράφεται εντός ή πλησίον της ονομασίας πώλησης ενός τροφίμου το οποίο περιέχει προϊόντα με καταχωρισμένη ονομασία, καθώς και στην επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση αυτού του τροφίμου, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθοι όροι.

⁽⁵⁾ Βλέπε, για παράδειγμα, σχετική απόφαση του Δικαστηρίου 2009, *Alberto Severi v Regione Emilia Romagna*, C-446/07, Συλλ. σ. I-8041, σκέψη 60.

- Κατ'αρχάς, θα πρέπει το εν λόγω τρόφιμο να μην περιέχει κανένα άλλο «συγκρίσιμο συστατικό», δηλαδή κανένα άλλο συστατικό το οποίο μπορεί να υποκαταστήσει, πλήρως ή εν μέρει, το συστατικό που φέρει την ΠΟΠ ή την ΠΓΕ. Για παράδειγμα, όσον αφορά την έννοια «συγκρίσιμο συστατικό», και χωρίς να πρόκειται για πλήρη κατάλογο, η Επιτροπή εκτιμά ότι ένα τυρί με διάστικτη μάζα (κοινώς: «μπλε τυρί») αποτελεί τυρί συγκρίσιμο με το «Roquefort».
- Επιπλέον, το συστατικό αυτό θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε επαρκή ποσότητα ώστε να προσδίδει ένα ουσιώδες χαρακτηριστικό στο αντίστοιχο τρόφιμο. Η Επιτροπή ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη την ανομοιογένεια των πιθανών περιπτώσεων, δεν μπορεί να προτείνει ένα ελάχιστο ποσοστό το οποίο θα έχει ενιαία εφαρμογή. Πράγματι, για παράδειγμα, η ενσωμάτωση ελάχιστης ποσότητας καρυκεύματος που φέρει ΠΟΠ ή ΠΓΕ σε τρόφιμο θα μπορούσε, αναλόγως της περίπτωσης, να επαρκεί για να προσδώσει ένα ουσιώδες χαρακτηριστικό στο εν λόγω τρόφιμο. Αντιθέτως, η ενσωμάτωση μιας ελάχιστης ποσότητας κρέατος που φέρει ΠΟΠ ή ΠΓΕ σε τρόφιμο δεν θα προσέδιδε, κατ'αρχήν, κάποιο ουσιώδες χαρακτηριστικό στο τρόφιμο.
- Τέλος, το ποσοστό ενσωμάτωσης ενός συστατικού που φέρει ΠΟΠ ή ΠΓΕ θα έπρεπε, ιδανικά, να αναφέρεται εντός της ονομασίας πώλησης του οικείου τροφίμου ή δίπλα σε αυτή ή, τουλάχιστον, να περιλαμβάνεται στον κατάλογο των συστατικών, σε άμεση σχέση με το σχετικό συστατικό.
3. Εφόσον τηρούνται οι όροι που προαναφέρονται στο σημείο (2), η Επιτροπή εκτιμά ότι οι ενδείξεις, συντμήσεις⁽¹⁾ ή σύμβολα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συνοδεύουν την καταχωρισμένη ονομασία θα πρέπει να χρησιμοποιούνται στην επισήμανση, εντός ή πλησίον της ονομασίας πώλησης ή στον κατάλογο των συστατικών ενός τροφίμου, μόνον με τρόπο ώστε να προκύπτει σαφώς ότι δεν φέρει την ΠΟΠ ή την ΠΓΕ το ίδιο το εν λόγω τρόφιμο. Σε αντίθετη περίπτωση, θα πρόκειται, κατά την άποψη της Επιτροπής, για αθέμιτη εκμετάλλευση της φήμης της ΠΟΠ ή ΠΓΕ και για παραπλάνηση του καταναλωτή. Για παράδειγμα, οι ονομασίες πώλησης «Pizza au Roquefort» (πίτσα με ροκφόρ) ή «Pizza élaborée avec du Roquefort AOP» (πίτσα παρασκευασμένη με ροκφόρ ΠΟΠ) δεν δημιουργούν πρόβλημα κατά την άποψη της Επιτροπής. Αντιθέτως, η ονομασία πώλησης «Pizza au Roquefort AOP» (πίτσα με ροκφόρ ΠΟΠ) πρέπει σαφώς να αποφεύγεται, στο βαθμό που αυτή η ονομασία πώλησης θα μπορούσε να δώσει την εντύπωση στον καταναλωτή ότι η εν λόγω πίτσα, καθεαυτή, είναι ένα προϊόν που φέρει ΠΟΠ.
4. Η Επιτροπή θεωρεί ότι όταν ένα συστατικό συγκρίσιμο με συστατικό που φέρει ΠΟΠ ή ΠΓΕ έχει χρησιμοποιηθεί σε τρόφιμο, η καταχωρισμένη ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ ονομασία πρέπει να εμφανίζεται μόνον στον κατάλογο των συστατικών, με τήρηση κανόνων ανάλογων με αυτούς που ισχύουν για τα υπόλοιπα συστατικά που αναγράφονται σε αυτόν. Ειδικότερα, θα ήταν σκόπιμο να χρησιμοποιούνται χαρακτηριστές πανομοιότυποι με τους υπόλοιπους, όσον αφορά την γραμματοσειρά, το μέγεθος, το χρώμα κλπ.

2.2. Συστάσεις σχετικά με τις προδιαγραφές προϊόντων με ονομασίες καταχωρισμένες ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ τα οποία έχουν ενσωματωθεί ως συστατικά σε τρόφιμα

Κατά την Επιτροπή, στις προδιαγραφές που αφορούν ονομασία καταχωρισμένη ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ δεν θα έπρεπε να περιλαμβάνονται, κατ'αρχήν, διατάξεις σχετικά με τη χρήση της ονομασίας στην επισήμανση άλλων τροφίμων, δεδομένου ότι η τήρηση της υφιστάμενης νομοθεσίας της Ένωσης από τις επιχειρήσεις αποτελεί κατάλληλη εγγύηση. Θα μπορούσαν να είναι αποδεκτές μόνον κατ'έξαιρεση, σε περιπτώσεις που στοχεύουν στην επίλυση μιας συγκεκριμένης δυσχέρειας που αναφέρεται σαφώς και εφόσον είναι αντικειμενικές, αναλογικές και αμερόληπτες. Σε κάθε περίπτωση, τυχόν διατάξεις που περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές δεν μπορούν να έχουν ως στόχο ή ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας.

⁽¹⁾ Πρόκειται συγκεκριμένα για τις ενδείξεις «προστατευόμενη ονομασία προέλευσης» ή «προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη» και τις συντμήσεις ΠΟΠ και ΠΓΕ.